

SELETUSKIRI
maeluministri määruse „Maaeluministri 30. septembri 2015. a määruse nr 6
„Tunnustatud tootjarühma põllumajandustoodete töötlemise ja turustamise
investeeringutoetus“ muutmise“ eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Maaeluministri määrus kehtestatakse Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse (edaspidi *ELÜPS*) § 67 lõike 2 alusel.

Määrus hõlmab „Eesti maaelu arengukava 2014–2020“ (edaspidi *arengukava*) meetme 4 „Investeeringud materiaalsesse varasse“ tegevuse liigi 4.2 alameedet „Tunnustatud tootjarühma põllumajandustoodete töötlemise ja turustamise investeeringutoetus“.

Maaeluministri määruse „Maaeluministri 30. septembri 2015. a määruse nr 6 „Tunnustatud tootjarühma põllumajandustoodete töötlemise ja turustamise investeeringutoetus“ muutmise“ eelnõu (edaspidi *eelnõu*) kohaselt pikendatakse toetatavate tegevuste elluviimise tähtaega teises taotlusvoorus 2016. aastal toetust saanud ettevõtjatel seniselt kahelt aastalt nelja aastani. Vajadus pikendada toetatavate tegevuste elluviimise tähtaega on tingitud eelkõige ehitajate viivitustest lepinguliste kohustuste täitmisel. Tähtaega pikendatakse vaid nendel toetuse saajatel, kes on ajaks, mil taotluse rahuldamise otsuse tegemisest möödub kolm aastat, viinud toetatavad tegevused olulises osas ellu. Toetatavad tegevused on olulises osas ellu viidud, kui nende maksumus moodustab vähemalt 45% kogu tegevuse abikõlblikust maksumusest.

Määruse eelnõu ja seletuskirja koostas Maaeluministeeriumi põllumajanduspoliitika osakonna põllumajandus- ja toidusektori arengu büroo juhataja Janeli Tikk (625 6299, janeli.tikk@agri.ee). Juriidilise ekspertiisi määruse eelnõule tegi Maaeluministeeriumi õigusosakonna nõunik Kadri Jänes (625 6539, kadri.janes@agri.ee). Keeleliselt toimetab eelnõu Maaeluministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Laura Ojava (625 6523, laura.ojava@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu kohaselt täiendatakse maaeluministri 30. septembri 2015. a määruse nr 6 „Tunnustatud tootjarühma põllumajandustoodete töötlemise ja turustamise investeeringutoetus“ (edaspidi *määrus*) § 20 lõikega 4. Muudatusega pikendatakse toetatavate tegevuste elluviimise tähtaega nendel toetuse saajatel, kes taotlesid toetust teises taotlusvoorus 2016. aastal ning kelle taotlused on Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Amet (edaspidi *PRIA*) rahuldanud, veel ühe aasta võrra. See tähendab, et eelnimetatud toetuse saajad võivad viia toetatava tegevuse ellu, esitada investeeringu tegemist tõendavad dokumendid ja võtta investeeringuobjekti sihtotstarbeliselt kasutusse nelja aasta jooksul arvates *PRIA* poolt taotluse rahuldamise otsuse tegemisest.

Tähtaja pikendamise eelduseks on, et toetatavast tegevusest peab olema ellu viidud oluline osa ehk vähemalt 45% kogu tegevuse abikõlblikust maksumusest. Kuna toetatavate tegevuste elluviimise tähtaega on juba pikendatud ühe aasta võrra ja nüüd pikendatakse seda veel ühe aasta võrra, siis tähtaja pikendamise eelduseks on, et kavandatud tegevustest peab olema oluline osa ehk vähemalt 45% ellu viidud, sest aeg, mille võrra toetatavate tegevuste elluviimise tähtaega pikendatakse, on lühem kui aeg, mis oli seni toetatavate tegevuste elluviimiseks ette nähtud. Toetatavate tegevuste vähemalt 45% ulatuses elluviimine annab alust eeldada, et toetuse saaja suudab oma investeeringu nõuetekohaselt siiski lõpuni viia ja on sellest huvitatud. Kui tegevusi

on ellu viidud oluliselt väiksemas mahus, siis on vähetõenäoline, et toetatavate tegevuste elluviimise tähtaja pikendamisest on toetuse saajale kasu. Samuti on ebatõenäoline, et toetuse saajad, kes ei ole suutnud esitada tegevuste elluviimist tõendavaid kuludokumente kolme aasta jooksul, suudaksid seda teha pikema perioodi jooksul.

Vajadus pikendada toetatavate tegevuste elluviimise tähtaega on tingitud peamiselt ehitajate lepingutest mittekinnipidamisega ja toetuse saaja omavahendite puudumisega.

Arengukava meetmete olukorrajelduses tuuakse välja, et põllumajandustootjate ja nende ühistute aktiivsus tootmisahela järgmisele astmele liikumisel, s.o oma toodetele lisandväärtuse andmisel, on seni olnud liialt väike. Valdav osa tegutsevatest ühistutest tegeleb oma liikmete toodangu vahendamisega, kuid töötlemisega tegelevad vaid üksikud ühistud. See on tihti seotud töötlemisega alustamiseks vajalike investeeringute suure mahu ja ühistu võimetusega selliste investeeringute rahastamiseks vahendeid leida. Seega on oluline suunata täiendavaid rahalisi vahendeid tööstusesse investeeringute tegemiseks, et kaasa aidata ettevõtjate konkurentsivõime parandamisele ja lisandväärtusega toodete töötlemise osakaalu suurendamisele, mis võimaldaks turult kõrgema ja stabiilsema sissetuleku kõigile tarneahela lülidele.

Lisaks on 2018. a koostatud OECD (Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsioon) innovatsiooniraportis ühe nõrkusena välja toodud Eesti toiduainetööstuste mahajäämus, mis tähendab, et toiduainete töötlemiseks on väike suutlikkus. See mõjutab konkurentsivõimet, takistab uutele turgudele sisenemist ja uute innovaatiliste toodetega turule tulemist. Seetõttu on väga oluline suunata täiendavaid rahalisi vahendeid toiduainetööstuste lisainvesteeringuteks, mille abil suurendatakse kõrgema lisandväärtusega toodete tootmist ja panustatakse sellesse, et muuta tootmisprotsess teadmispõhisemaks. Nimetatud OECD innovatsiooniraportiga saab tutvuda veebilehel http://www.oecd-ilibrary.org/agriculture-and-food/innovation-agricultural-productivity-and-sustainability-in-estonia_9789264288744-en.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu väljatöötamisel võeti aluseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1305/2013 Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1698/2005 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 487–548) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320–469).

Eelnõus nimetatud Euroopa Liidu õigusaktid on kättesaadavad Euroopa Liidu Teataja veebilehel <http://eur-lex.europa.eu>.

4. Määruse mõjud

Määrusega pikendatakse osa toetuse saajate toetatavate tegevuste elluviimise tähtaega, mis annab neile paindlikumad võimalused kavandatud tegevuste elluviimiseks. Nimetatud muudatusel on nendele toetuse saajatele positiivne mõju, kuna võimaldab neil kavandatud tegevused ellu viia ja seeläbi saavutada tegevuse eesmärgid.

Toetatavate tegevuste elluviimise tähtaja pikendamine mõjutab kolme toetuse saajat viiest. Teises taotlusvoorus oli viis toetuse saajat, kellele on toetust määratud kogusummas 2 268 136 eurot,

millest 51% (1 157 909 eurot) on välja makstud, sh kahele toetuse saajale on toetus lõplikult välja makstud kogusummas 146 856 eurot (määratud toetusest 6,5%).

Muudatus toob kaasa PRIA töökoormuse kasvu, sest maksetaotluste menetlusperiood pikeneb. Samas, kuna muudatus puudutab kolme toetuse saajat ning menetlustoimingud, mida tuleb pikendatud ajavahemikul teha, ei ole oma iseloomult uued, siis võib hinnata muudatuse mõju pigem vähemoluliseks. Muudatusega väheneb tõenäoliselt võimalike sanktsioneerimiste arv, kuna neil toetuse saajatel, kes ei olnud saanud kavandatud tegevusi täielikult ellu viia, on võimalus seda nüüd teha ja võtta investeeringuobjekt sihtotstarbeliselt kasutusse.

Muudatus võimaldab tagada toetusraha parema ja täielikuma ärakasutamise.

5. Määruse rakendamise seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Tunnustatud tootjarühma põllumajandustoodete töötlemise ja turustamise investeeringutoetust rahastatakse 85% ulatuses EAFRD-st ning 15% ulatuses Eesti riigi riigieelarvest. Arengukava meetme 4 „Investeeringud materiaalsesse varasse“ tegevuse liigi „Investeeringud põllumajandustoodete töötlemiseks ja turustamiseks“ raames antavate toetuste kogueelarve programmiperioodil on 67 miljonit eurot, millest Euroopa Liidu osa on 56,95 miljonit eurot ja Eesti riigi kaasfinantseering 10,05 miljonit eurot. Toetuse eelarve programmiperioodil kokku on 9,1 miljonit eurot.

Määruse rakendamisega ei kaasne lisakulusid ega -tulusid.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse eelnõude infosüsteemi EIS kaudu kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile.

Eelnõu esitatakse arvamuse andmiseks PRIA-le.